

## Alte Drucke

### **Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauinae Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...**

**Paulus <Castrensis>**

**Lugduni, 1553**

Si tutor uel curator interuenerit. Rubrica.

---

#### **Nutzungsbedingungen**

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

#### **Terms of use**

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

**urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729**

# Pauli de Castro Prima super Codice.

**C**essat restitutio, quia ex suo officio praesumitur iudicem procurasse ne quid a debitore doli aut fraudis in pupillum committeret. vñ rō quare eo casu restitutio cesset, manifeste sumi poterit.

quā reperitur deceptus, censetur sui facilitate deceptus. Quia si fuisset maior, cautius forte fecisset quā tūc fecerit, etiam cū tutor re, & cū iudice iuxta illud vulgare. † Plus videt fatuus de facto suo, quā sapiens de alieno. Et nō quia istud dubium nō mouetur per doct. In glos. ibi. [sol. precipit.] Tu dic q̄ ibi in actu necessario: vt in solutione debiti: in qua si interuenit iudicis auctoritas cessat beneficiū restitutionis. hic in actu voluntario. Item ibi in libera. quā est fauorabilis. hic in obligatione, quā est odiosa. In gl. quā incipit. [sed non videt.] Ista gl. per ea quā dicit intelligit tex. in secundo casu. q̄ tunc ei consulatur: scilicet per beneficiū restit. in integ. quod cōpetit vtrique: & tūc cadunt ea quā tūc guntur in glo. Sed aduertendum: quia si iste intellectus est verus diuersis temporibus, tollent ista resti. quia minori non currit tempus restitutionis petendae nisi post completam minorē aetatem. Sed fideiussori statim incipit currere secundū Bald. Quod autē glo. hic in fi. dicit resti. in integ. concurrere cum alia actione ordinaria ex eodem contractu. verum est quādo tendunt ad diuersa: ita loquitur tex. quem gl. allegat in l. in causā. la. ij. §. Pompo. ff. de vt ibi not. Bar. sed ad idem nō possunt concurrere: quoniam offic. ord. non patit secum extraor. iuxta plenē not. in l. in puñciali. ff. de ope. no. nun. An autem beneficiū restit. concurrat cum exceptione. text. videtur q̄ non. s. tit. prox. l. ij. dum dicit nec cōtra senatuscon. & c. vbi restitutio nō datur ei qui habet exceptio. macedo. Sed gl. in l. in causā. la. ij. in fi. mag. gl. & etiam seq. glo. sentiunt contrarium. Cy. examinat. & non soluit. in d. l. ij. §. titu. j. & Bart. nō tangit. Sed tu dic p̄ cōcordia q̄ si per except. plenē prouidetur. restitutio necessaria non est: sed si non plenē, potest cōpetere. sicut dixi in actione de dolo. An cōcurrat cum exceptio. ne doli. s. de dolo. l. ij. & l. fi. ff. de tit. In gl. si. quā incipit. [hoc odio illius.] Idic ista gl. similiter intelligit tex. quod vtrique subueniat per beneficiū resti. & primō format duas q̄ circa casum: scilicet quādo interuenit dolus empti. vñq̄ ibi. [Item in eo.] postea duas op. cōtra primū casum, quādo nō interuenit dolus circa primā q̄. notandum q̄ text. videt velle q̄ vterq̄ possit petere se restitui in integ. ex sua persona. Sed glos. querit. quid si solum minor petijt, & fideiussor non petijt. & forte lapsum est tempus petendae: an restitutio concessa minori prosit fideiussori glos. secundū Bartol. respondit solenniter. quod prosit quantum ad exceptionem sibi parendam: non vt eius obligatio tollatur ipso iure. Sed si hoc vult, debet petere ex sua persona secundū Azo. licet hoc videatur mirabile. Accu. Mihi videtur quod Azo. praesupponit tria. & quodlibet eorum malē. Primō praesupponit quod fideiussor habens exceptionem ex restitutione concessa minori, possit petere restitutionem, quod videtur falsum: quia debet sibi sufficere exceptio, per quam sibi plenē prouidetur. vt in l. ij. §. titulo primo. Item praesupponit quod per restitutionem concessam: fideiussori tollatur omnis obligatio ipso iure: quia ipse tenetur. qd̄ etiam est falsum: quia cum non fuerint inducta à pratore, non possunt tolli p̄ beneficiū pratoris: sed aduersus eas exceptio nem parari: vt §. dixi, vnde cum habeat eam ex restitutione concessa minori, non expedit quod aliam consequatur ex noua restitutione: quia esset superfluum. Item tertio, vult ista glos. q̄ iste fideiussor restituatur: sed intelligendo text. vt intelligit glos. praece. quod hic restituatur minor ad rem quam tradidit, non est opus fideiussori. alia restitutione: vnde puto text. debere intelligi gl. quod vterq̄ iuuetur de iure communi sine restitutione: nisi prouentum esset ad traditionem: prout intelligit glos. praece. & tunc ipse minor indigeret restitutione: sed fideiussor non: quia est tutus exceptione.

*Si tutor vel curator interuenierit.*

*Rubrica.*

**M**inor si fuit lesus in contractu in quo interuenit auctoritas tutoris, vel curatoris, habet etiam actionem ordinariam tutelae, vel negotiorum gestorū contra ipsam tutorem vel curatorem ad recuperationem damni sui, quando fuerunt in culpa.

**S**i tempora restitutionis petendae suffragantur, est in electione minoris an agat contra tutorem vel curatorem, an petat restitutionem.

**Q**uod per electionem unius uis non praesudicatur alteri, quando in illa succubuit.

LEX

I.

**S**iam puberes. † Leges huius tit. quae omnes possunt simul legi. dicunt quatuor in effectu. Primū est quod interuentus tutoris vel curae in actu pertinente ad minorem non impedit resti. in integ. si minor laedatur, siue geratur actus per ipsum minorem: cum auctoritate illorum, quo casu loquitur. l. j. & ij. siue geratur per ipsos administratores: quo casu loquitur. l. ij. & l. fi. simile. s. tit. j. l. fi. vbi etiam interuentus iudicis non impedit restitutionem. Vnde debatur contrariū, quasi non possit dici laesus sui facilitate q̄ tales interueniunt, sed rōde vt ibi dixi: & hoc verū. etiā si tutor vel curator sit pater ipsius minoris emancipati: vt ff. eo. l. etiam. & in isto adhuc maior ratio dubitandi erat: quia diligentius praesumit pater se habuisse, quā extraneus. Est etiam verū. posito quod tutor vel cura. nullā culpā habeat: quia fecit actū ex quadā necessitate & bona fide. vt ff. eo. l. tutor vrgētibus. in prin. vbi est casus. Itē erat ratio dubitandi. q̄ actus gerit per ipsum tuto. vel curato. quia edictū pratoris quod cōcedit resti. loquit de actu gesto cū minore: vt patet in l. j. §. j. ff. de mino. & tū extendit ad gestum cū administratore administratorio nomine: vt in l. etiam. & l. fi. eo. Sed si p̄prio nomine: vt in l. pe. j. e. tit. vbi creditor non habuit respectum ad minorem. Sed solū administratorem. † Secundō dicunt istae leges q̄ ipse minor etiā habet actionē ordinariam tutelae, vel neg. gest. cōtra ipsum tutorem vel curatorem ad recuperationē damni sui: quod intelligit: q̄ illi fuerunt in culpa, nō aliter. Et potest esse vtile minori hoc: q̄ potest esse q̄ est exclusus à beneficiū restitutionis p̄pter lapsum tēporis: vñ tūc habebit recursum cōtra administratorem, q̄m ille actiōes ordinariē cū sint personales, durāt xxx. ann. & hoc voluit ista lex in fi. † Tertiō dicit q̄ si tpa restōnis petendae suffragantur, est in electiōe minoris: an petat restōnē: an autē cā omīssa agat cōtra tutorem vel curato. vt in ista l. j. in prin. & in l. ij. & fi. & sic remediū extraordinariū potest concurrere cū ordinario, q̄n competūt cōtra diuersos. & etiā dantur ad diuersa: & ad hoc semper allegatur. l. ij. & fi. contra quas gl. in d. l. fi. format aliquas oppo. sed oēs solue vnō modo, quod leges allegat in contrariū loquuntur contra eundem, vt non possint ambo concurrere: & etiā q̄n ad idem. Est etiā speciale in instantia iudicij: vt non de electiōe, sed primō agatur contra administratorem & in subsidium petatur restitutio aduersus lapsum instantiē: vt in l. properandū. in fi. de iud. † Quartō & vltimō dicit. l. fi. q̄ per electiōnē vnus vix non praesudicatur alteri. quod est intelligendū quando in illa succubuit. Sed si obtinuit: repellitur ab altera. nebis idem consequatur. Quod dic vt in simili not. in l. j. de fur. & nihil aliud boni est in istis legibus. Ista autē prima l. potest sic summari. Minor aduersus aditionem hereditatis restituatur, si tēpora restitutionis suffragantur: aliā a curatore recuperat. qui perperā auctoritatem accommodauit. h. d. in tex. ibi. [parentū hereditatem.] subaudi dīnosam. In tex. ibi. [in ea grāte estis.] puta infra xxix. ann. In tex. ibi. [praesidē prouinciae.] subaudi & faciatis vos restitui aduersus aditionē. vt j. l. se. mī. ab hāre. per totū. In text. ibi. [expelsistis.] Dic & sic resti. petere nō pōt. In tex. ibi. [curato. vestros.] subaudi q̄ praesisterūt auctoritatē in aditione hēditatis.

*Si in communi eademque causa etc. Rubrica.*

**P**otest quis habere ratum non suo nomine gestum, quantum ad sui praesudicium: ut non possit actum retractare: non in sui utilitatem: nisi in subsidium.

**M**inor aetatis unius ex socijs, quando prosit alijs.

**R**atificatio facta post minorem aetatem, praesudicat.

LEX VNICA.

**N**ec si. † Factum vnus ex socijs habentibus rebus non nocet: sed si consenserint, nocet. Sed restitutio vni concessa ratione aetatis, alijs maioribus non prodest. h. d. Certē etiā si sint omnes minores, restitutio concessa vni, alijs nō pdest: quia quilibet habet ea ex sua persona: potest ergo quilibet petere se restitui. In tex. ibi. [mi nuere potuit.] praesudicat ergo sibi, & non vobis: vt in l. per fundum. ff. de ser. rusti. prae. d. In text. ibi. [cōmodastis.] pōt ergo quis ratum habere non suo nomine gestū: vt hic patet iuncta gl. quā incipit. [etiam non nomine fratrum.] & hoc quantum ad sui praesudiciū, vt non possit actum retractare: vt in l. si fundus. §. j. ff. de pig. non quantum ad sui utilitatem: vt ex ratificatione faciat negotium suum, & acquirat actionem neg. gest. vt in l. si pupillus.